

Điểm đáng chú ý là Giáo sư Thuân được vinh danh trong hai lĩnh vực nhà khoa học và nhà văn

Giáo sư vật lý thiên văn học Trần Xuân Thuân (DR)

Ngày 06/06/2012, tại Paris, Học viện Pháp Quốc Institut de France tổ chức trao các giải thưởng lớn thường niên của mình, trong các lĩnh vực y tế, khoa học, văn hóa, kinh tế ...

Đặc biệt năm nay, một trong những giải này mang tên Prix mondial Cino del Duca – Giải thưởng Thế giới của Fondation Simone et Cino del Duca – lần đầu tiên được trao tặng cho một người Việt: Giáo sư vật lý thiên văn Trần Xuân Thuân – Đẳng cấp Virginia Hoa Kỳ.

Điểm đáng chú ý là Giáo sư Thuân được vinh danh trong hai lĩnh vực nhà khoa học và nhà văn.

Trong bản thông báo của mình, Institut de France nói rõ là mục tiêu của Giải thưởng Cino del Duca - trị giá 300.000 euro – là nhằm khen thưởng « một tác giả Pháp hoặc người quốc mà công trình, dù thuộc lĩnh vực văn học hay khoa học, hàm chứa một thông điệp của tình thân nhân văn hiện đại. »

Chính trong tinh thần đó, mà Học viện Pháp Quốc đã « quyết định trao Giải thưởng năm 2012 cho Giáo sư Trần Xuân Thuân, một nhà vật lý thiên văn và nhà văn, với công trình phi biên

khoa học của ông bằng tiếng Pháp, một ngôn ngữ mà bản thân ông rất trân trọng ».

Đặc các vị n sĩ hàn lâm Pháp vinh danh

Nói rằng Giáo sư Trích Xuân Thu được Pháp vinh danh không ngoa chút nào vì Institut de France là biểu tượng của tinh hoa, trí tuệ nước Pháp hiện nay, nơi tập hợp tất cả những nhân vật đứng đầu trong các lĩnh vực, thế nên được mệnh danh là « Nhà văn của các nhà bác học » Pháp.

Được hình thành từ năm 1795, Institut de France bao gồm 5 vị n hàn lâm khác nhau của Pháp.

Nội tiếng nhất và lâu đời nhất là Viện Hàn lâm Pháp - Académie française - thành lập năm 1635, tập hợp các vị n sĩ xuất thân từ nhiều ngành.

Kể đến là các vị n chuyên biệt hơn : Viện Hàn lâm Văn chương - Académie des inscriptions et belles-lettres, thành lập năm 1663, hiện chuyên trách lãnh vực ngôn văn và lịch sử ; Viện Hàn lâm Khoa học - Académie des sciences, thành lập năm 1666 ; Viện Hàn lâm Khoa học Đạo đức và Chính trị - Académie des sciences morales et politiques, thành lập năm 1795 ; và Viện Hàn lâm Mỹ thuật - Académie des beaux-arts - thành lập năm 1816.

Nhiệm vụ chính của Institut de France là góp phần một cách vô vị lợi vào việc trau dồi và phát huy văn học, nghệ thuật và khoa học. Trong tinh thần đó, với một hành chánh, có rất nhiều Hiệp hội (Fondation) hỗ trợ trong khuôn khổ của Hội viện Pháp Quốc, chuyên trao tặng các phần thưởng hay cấp phát các khoản tài trợ để phục vụ cho mục tiêu kể trên.

Việc tuyển chọn những người nổi bật trong các lĩnh vực nghệ thuật hay tri thức nói trên luôn luôn được thực hiện với sự cẩn thận của Institut de France, do đó đã được báo động về một chuyên môn, và giá trị luôn luôn được công nhận.

Trong truyền thống Hiệp hội Thưởng Thưởng của Cino del Duca năm nay, Hội viện Pháp Quốc cho biết là

Các giám khảo còn lại gồm 7 thành viên Viện Hàn lâm Pháp, 3 thành viên Viện Hàn lâm Khoa học, 2 người thi cử Viện Hàn lâm Khoa học Đức và Chính trị, và 1 người thi cử Viện Hàn lâm Văn chương.

Và bên cạnh Giải thưởng Thụ giải Cino del Duca là một giải văn học, vì mỗi năm Fondation Simone et Cino del Duca còn có riêng hai giải khác Giải Khoa học (Prix scientifique) và Giải Khảo cổ học (Prix d'archéologie).

Từ năm 2005 đến nay, từ ngày Institut de France được Fondation Simone et Cino del Duca cho toàn quyền tuyển chọn người được trao giải Thưởng giải Cino del Duca, đây là lần đầu tiên mà đơn vị này quyết định tặng thưởng một nhà khoa học viết văn, chứ không phải là một nhà văn thuần túy.

Trong danh sách những người được trao Giải thưởng Thạc giớ i Cino del Duca – tđ khi giớ i này đợc thành lập năm 1970 - ngoài những tên tuổi trên văn đàn Pháp hay thạc giớ i, còn có những nhân vật xuất chúng trong những đợa hợ t khác. Chợ ng hợ n nhợ nhà nghiên cứu vật lý hợ t nhân ngợ i Nga Andrei Sakharov - cha đợ cợa quợ bom khinh khí (bom H) cợa Liên Xô, những cũng là mợ t chiợ n sĩ đợ u tranh cho nhân quợ n tợ i nợ c này - đợc giớ i Cino del Duca năm 1974, và năm sau đợc trao tợ ng Nobel Hòa bình, hay là Vaclav Havel, tợ ng thợ ng đợ u tiên cợa Cợ ng hòa Séc, mợ t nhà biên kợ ch tài ba, đợ ng tác giớ cợa bợ n Hiợ n chợ ng 77, biợ u tợ ng cợa cuộc đợ u tranh chợ ng lợ i thợ chợ đợ c tài Tiợ p Khợ c. Vaclav Havel đã đợc trao giớ i Cino del Duca năm 1997.

Một số tên tuổi văn học lớn cũng đã được giới Cino del Duca vinh danh như nhà văn Tiệp Khắc Milan Kundera (2009), nhà văn Albanie Ismail Kadaré (1992), nhà văn Mêhicô Jorge Luis Borges (1980).

Nobel trong số này là văn hào người Péru, Mario Vargas Llosa, đã được giải Cino del Duca năm 2008, và hai năm sau đó thì được giải Nobel Văn học (2010).

Trong bảng vàng giải thưởng Cino del Duca, Giáo sư Trăn Xuân Thuân là người Việt đầu tiên, người là người châu Á thứ hai. Trước ông, đã có giáo sư y khoa Trung Quốc Váng Chán Nghá, được giải thưởng vào năm 1998.

Trăn Xuân Thuân : tác giả Pháp ngữ

Sinh ra tại Hà Nội (Việt Nam) vào năm 1948, Giáo sư Thuân đã theo gia đình vào nam và theo học chương trình Pháp ngữ trung học Jean-Jacques Rousseau ở Sài Gòn (hiện đã đổi tên thành trường Lê Quý Đôn).

Sau khi đậu bằng Tú tài (tức là tốt nghiệp phổ thông) năm 1966, ông qua Thụy Sĩ học kỳ ở Lausanne, nhưng chỉ một năm sau thì ông quyết định học tiếp ở nước mình : theo học ngành vật lý thiên văn tại Viện Công nghệ California, rồi tiếp tục ở học Princeton, bang New Jersey, cũng như New York.

Sau khi hoàn thành luận án tiến sĩ tại Princeton, ông bắt đầu giảng dạy ở Đại học Virginia từ năm 1976, và đã dần dần trở thành một chuyên gia nổi tiếng trong ngành thiên văn học ngoài đời Ngân hà.

Ông là người đã phát hiện ra thiên hà trẻ nhất được biết đến trong vũ trụ hiện nay, nhờ việc nghiên cứu các quan sát do kính viễn vọng không gian Hubble thực hiện. Đó là thiên hà I Zwicky 18.

Đại diện quáng đại diện chúng, Giáo sư Trăn Xuân Thuân được biết đến qua các công trình phổ cập kiến thức khoa học và vũ trụ viết bằng tiếng Pháp.

Từ năm 1988 – tức là năm ra mắt quyển sách đầu tiên của ông với tựa đề *La Mélodie secrète* /

Giai điệu bí ẩn – cho đến nay, Giáo sư Thu đã cho ra mắt hơn một chục tác phẩm, mà quyển cuối cùng là *Le Cosmos et le Lotus / Vũ trụ và Hoa sen*, xuất bản năm 2011, và đã được trao giải Louis Pauwels 2012.

Theo Học viện Pháp Quốc, các tác phẩm của ông thể hiện « một cái nhìn phức tạp và tinh tế của một nhà khoa học và một người có đức tin về vũ trụ và vị trí của con người trong vũ trụ », nhận thông qua một ngôn ngữ dành cho một công chúng rộng rãi.

Nhìn xét về công trình phức tạp khoa học của Giáo sư Trần Xuân Thu, Institut de France ghi nhận là ông đã thành công xuất sắc trong việc : « Giúp người đời quen chúng ta thấy được tính chất huyền hoàng gần như là siêu thực của vũ trụ bằng một ngôn ngữ đơn giản và dễ tiếp cận ».

Học viện Pháp Quốc cũng trân trọng một tiêu mà Giáo sư Thu đưa ra là giúp người thông minh hiểu được những yêu cầu « cao siêu và khó hiểu nhất » của thế giới quanh ta, thông qua những suy tư mang tính triết học và thẩm mỹ.

Theo Institut de France : « Nhờ tính đặc đáo của công trình ông thể hiện, cũng như của sự minh ông đưa ra, Trần Xuân Thu đã hướng tới những con người bình dân, ham hiểu biết những không có kiến thức khoa học, sao cho họ có thể tiếp cận vũ trụ trở nên dễ hiểu đối với chúng ta, ‘học được của các vì sao’. »

Tổ chức Kalinga (UNESCO) trao giải Cino del Duca (Institut de France)

Các nhà văn Pháp phức tạp khoa học của Giáo sư Trần Xuân Thu nhận được tổ chức tôn vinh với Giải thưởng Kalinga do tổ chức văn hóa, giáo dục Liên Hợp Quốc UNESCO trao tặng vào năm 2009.

Một số tác phẩm của ông cũng đã được trao giải. Ngoài tác phẩm mới nhất - *Le Cosmos et le Lotus / Vũ trụ và Hoa sen* (2011), được giải Louis Pauwels 2012, quyển *Les Voies de la lumière : physique et métaphysique du Clair-Obscur / Những con đường của ánh sáng* (2007) cũng được Giải thưởng Jean Moron năm 2007 của Viện Hàn lâm Pháp (Grand Prix Moron de l'Académie Française).

Trần có đó, công trình L'Infini dans la paume de la main : du Big Bang à l'Éveil / Cái vô hạn trong lòng bàn tay : Từ Big Bang đến giác ngộ (2000), cũng đoạt giải Văn học Châu Á 2000 (Prix Littéraire de l'Asie 2000) của Hiệp hội các Nhà văn Pháp ngữ (Association des Ecrivains de langue française).

Nhân dịp đến Pháp nhận Giải thưởng Thơ giải Cino del Duca, Giáo sư Trần Xuân Thu đã dành cho ban Viết ngữ RFI một bài phỏng vấn trong đó ông nói rõ thêm về ý nghĩa quan trọng của giải Cino del Duca của Institut de France đối với ông, và đáng kể thúc đẩy ông lao vào công việc phổ biến khoa học.

Giáo sư Thu cũng khuyên các bạn trẻ rèn luyện ý chí, theo đuổi đến nơi đến chốn con đường mình đã chọn.